

TÜRKİYE'DE DENİZ BALIKLARI ÜRETİMİ

- Türkiyede denizlerdeki üretim alanı büyüklüğü 24.607.200 ha ve 8.333 km kıyı uzunluğuna sahiptir. Ülkemiz deniz balıkları üretim potansiyeli ile yakın bir gelecekte üretim, istihdam ve ihracatta önemli bir rol oynaması beklenmektedir.
- Türkiyedeki su ürünleri üretimi Avcılık ve yetiştiricilik olmak üzere iki şekilde yapılmaktadır.
- Türkiye su ürünleri avcılığının büyük bölümünü deniz avcılığı ve deniz avcılığının da yarısından fazlasını hamsi, istavrit, sardalya gibi küçük balıklar oluşturmaktadır. Avcılığı yapılan diğer deniz ürünlerini de kum midyesi, deniz salyangozu, karides, midye ve mürekkep balığı oluşturmaktadır.

Deniz Balıklarının Avcılık Üretim Miktarı

Yıllar	Balıklar	Diğer	Toplam
2010	399.656	46.024	445.680
2011	432.246	45.412	477.658
2012	315.637	80.686	396.323
2013	295.168	43.879	339.047
2014	231.058	35.019	266.077
2015	345.765	51.966	397.731
2016	263.725	37.739	301.464

Kaynak: TÜİK

Türkiye'deki avcılık sektörünün sorunları;

- Sürdürülebilir avcılık seviyelerinin belirlenmemiş olması,
- Avlama gücü artışı ve aşırı avcılık,
- Türkiye karasularında avcılık yapılması,
- Balıkçılıkta örgütlenmenin yaygınlaşmaması
- Cezai hükümlerin caydırıcı olmaması şeklinde sıralanabilir.

Deniz Balıklarının Yetiştiricilik Tesislerinin Kapasitelerine Göre Dağılımları (2017)

Kapasite Grubu (ton)	Tesis Sayısı (adet)	Toplam Proje Kapasitesi (ton/yıl)
0-50	173	3.939
51-100	17	1.415
101-250	18	3.324
251-500	68	23.368
501-1000	71	61.524
1001>	80	160.870
TOPLAM	427	254.440

Kaynak: TÜİK

Ülkemizde gerçekleşen üretim miktarı ise (2016) 151.794 tondur. Deniz balıkları yetiştiriciliği çipura ve levrek üzerinde yoğunlaşmış olmakla birlikte, son yıllarda gökkuşuğu alabalığının Karadeniz'de kafeslerde yetiştiriciliği de gittikçe yaygınlaşmış ve 2016 yılında 5.716 ton olarak gerçekleşmiştir.

• Yetiştiricilik sektörünün sorunları ;

- 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununun genellikle avcılığa yönelik olması
- Bürokratik işlemlerin fazlalığı
- Bölgesel ve ulusal düzeydeki gelişme plânlarının yokluğu,
- Teknik bilgiden yoksun kişilerce proje yapılması
- Turizm sektörü ile su ürünleri yetiştiricilik sektörünün aynı alanlarda buluşması ve çıkar çatışmaları ve kirlilik oluşturduğu hususundaki tartışmalar,

- Yetiştiricilik yapılacak arazi veya su alanlarının kiralanmasına ilişkin sorunlar
- Balık yemlerinin kalitesine iliřkin sorunlar
- Balık hastalıkları konusunda gerekli denetim ve kontrolün yapılamaması,
- Yetiřtiricilerin gerekli teknik bilgilerden yoksun olmaları ve
- Sektörün örgütlü olmaması
- şeklinde sıralanabilir (Anonim, 1993).

- **Türkiye’de kişi başına yıllık su ürünü tüketim miktarını arttırabilmek için;**
- - İç bölgelerdeki yetiştiricilik potansiyelinin devreye sokularak girişimcilerin yetiştiriciliğe teşvik edilip üretimin arttırılması ve frigorifik nakliye ağının genişletilmesiyle avlama sezonunda deniz ürünlerinin iç bölgelere ulaştırılması,
- - Su ürünleri tüketim alışkanlıklarının çeşitlendirilerek taze tüketimden işlenmiş ürünlere geçişin sağlanması,
- - Av sezonunda bol olan türlerin av sezonu dışında da bulunabilmeleri için soğuk zincirin tam olarak kurulması,
- - İşleme sektörünün genişlemesi, çeşitliliğin arttırılması ve mevcutların kapasite kullanım oranlarını yükselterek maliyeti düşürmeleri
- gerekir.

• Su Ürünlerinin Tüketim, İhracat Ve İthalatı

Yıllar	İHRAÇAT			İTHALAT		
	Miktar (ton)	Değer (\$)	Değer (₺)	Miktar (ton)	Değer (\$)	Değer (₺)
2010	55.109	312.935.016	471.459.989	80.726	133.829.563	200.395.897
2011	66.738	395.306.914	664.333.252	65.698	173.886.517	290.826.203
2012	74.006	413.917.190	744.907.572	65.384	176.402.894	317.626.975
2013	101.063	568.207.316	1.083.243.678	67.530	188.068.388	359.490.196
2014	115.381	675.844.523	1.481.211.383	77.551	198.273.838	435.691.472
2015	121.053	692.220.595	1.879.701.163	110.761	250.969.660	685.467.749
2016	145.469	790.303.664	2.398.269.090	82.074	180.753.629	548.878.092
2017	156.681	854.731.829	3.128.112.446	100.444	230.111.248	841.383.610

Su ürünleri ihracatının arttırılabilmesi;

- Girişimcilerin yetiştiriciliğe ve av filosunun açık deniz balıkçılığına yönlendirilerek üretimin arttırılması,
- Su ürünleri işleme ve değerlendirme sektöründe kapasite kullanımının yükseltilerek maliyetin düşürülmesi,
- Kalite kontrolüne itina gösterilmesi ve standartlaşmaya gidilmesi,
- Su ürünleri ambalaj sanayiinin geliştirilmesi ve İhracatın desteklenmesi ile mümkündür.